

การปฏิบัติตามมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพกับความสามารถ
ในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจสปา
และนวดเพื่อสุขภาพในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

THE COMPLIANCE WITH HEALTH ESTABLISHMENT STANDARDS AND
ENTREPRENEURS ACCESS TO FINANCIAL RESOURCES FOR SPA AND
MASSAGE FOR HEALTH BUSINESS IN PRACHUAP KHIRI KHAN PROVINCE

วิจิตรรัตน์ บุญทอง^{1*}, กาญจนา มงคลนิพัทธ์², ทวีพร ตรีผอง³ และทัศนีย์ วีรปรีชาชัย⁴
Vijitrat Boonthong^{1*}, Kanjana Mongkolniphath², Taweeporn Treepong³,
and Tassanee Weeraprechachai⁴

¹⁻⁴ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

¹⁻⁴ Faculty of Business Administration Rajamangala University of Technology Rattanakosin

E-mail: vijitrat.bun@rmutr.ac.th

Received: April 4, 2025
Revised: August 6, 2025
Accepted: August 29, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ 2) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพกับความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ประกอบการธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพจำนวน 143 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) อยู่ในช่วง 0.69–1.00 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพ 1) มีความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$, $SD = 0.56$) 2) มีความเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, $SD = 0.95$) และ 3) มีการปฏิบัติตามมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพทุกด้านและมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .964 และตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้ร้อยละ 96

คำสำคัญ

มาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ การเข้าถึงแหล่งเงินทุน ผู้ประกอบการธุรกิจสปา และขนาดเพื่อสุขภาพ

ABSTRACT

This research aimed to 1) study opinions on compliance with health establishment standards, 2) study opinions on the ability to access financial resources, and 3) study the relationship between compliance with health establishment standards and the ability to access financial resources of spa and health massage business operators in Prachuap Khiri Khan Province. The sample consisted of 143 spa and health massage business operators. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire with content validity (IOC) ranging from 0.69–1.00 and reliability of 0.98. The statistics used for data analysis were means, percentages, standard deviations, Pearson correlation coefficients, and multiple regression analysis.

The research results showed that spa and health massage business operators 1) had opinions on compliance with health establishment standards at the highest level overall ($\bar{X} = 4.24$, $SD = 0.56$), 2) had opinions on their ability to access financial resources at a high level overall ($\bar{X} = 4.06$, $SD = 0.95$), and 3) showed that compliance with health establishment standards in all aspects had a positive relationship with the ability to access financial resources at a statistical significance level of .01, with a multiple correlation coefficient of .964, and all independent variables could explain 96 percent of the variance in the dependent variable.

Keywords

Health Establishment Standards, Access to Financial Resources, Spa and Massage Business Operators

ความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยยังคงเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวทั่วโลก สะท้อนจากจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว หลังจากเปิดประเทศไปในช่วงกลางปี 2565 ซึ่งในจำนวนนี้ส่วนหนึ่งเป็นการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ (Medical Tourism) ที่ได้รับความนิยมและมีชื่อเสียงไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการเดินทางมาท่องเที่ยวทั่วไป การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นกลุ่มบริการทางการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่ประเทศไทยมีความได้เปรียบทางการแข่งขันสูงมาก เพราะเป็นการท่องเที่ยวที่นอกจากจะทำให้เกิดความรื่นรมย์ควบคู่ไปกับการมีสุขภาพดีของผู้มีรายได้แล้วยังก่อให้เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชน เชื่อมโยงสู่ภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ รัฐจึงให้ความสำคัญต่อการสนับสนุนธุรกิจครบวงจรในภาคธุรกิจการท่องเที่ยวการโรงแรมและธุรกิจบริการ

สปาถือเป็นกิจกรรมหนึ่งในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดสุขภาวะที่ดี โดยการให้บริการที่เป็นการบำบัดและบริการที่ปรับสภาพหรือสร้างร่างกายและจิตใจให้ดีขึ้น (Global wellness Institute, 2021) สำหรับประเทศไทยธุรกิจสปาและบริการเพื่อสุขภาพถือเป็นธุรกิจที่มีความสำคัญอย่างมากต่อประเทศ สามารถสร้างงานและรายได้จำนวนมากและมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวต่างชาติอย่างแพร่หลาย ส่งผลให้ธุรกิจสปาและบริการเพื่อสุขภาพไทยติดอันดับ 16 ของโลก และติดอันดับ 5 ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก โดยในปี พ.ศ. 2563 ธุรกิจสปาและบริการเพื่อสุขภาพไทยมีมูลค่าประมาณ 3.5 หมื่นล้านบาท มีอัตราการเติบโตเฉลี่ย 8% (Marketeer team, 2020) ธุรกิจสปาและบริการเพื่อสุขภาพนับเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญในภาคบริการ และจากข้อมูลปี พ.ศ. 2565 พบว่า จำนวนการขึ้นทะเบียนผู้ให้บริการ ผู้ดำเนินการทั่วประเทศมีจำนวนทั้งสิ้น จำนวน 199,155 ราย คน (Department Of Health Service Support, 2023a)

จากรายงานของสาธารณสุขจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีผู้ประกอบการธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพ ที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 221 ราย (Department Of Health Service Support, 2024b) ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นจากผู้ประกอบการธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพ จำนวน 20 ราย เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2566 ในอำเภอหัวหิน พบว่า ผู้ประกอบธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการรายย่อย และสถานที่ที่ใช้ในการประกอบกิจการเป็นบ้านเช่ามีพื้นที่คับแคบ บางรายไม่มีระบบการทำบัญชี ไม่มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่พร้อมใช้งาน เนื่องจากผู้ประกอบการไม่ทราบว่าต้องเตรียมไว้สำหรับธุรกิจประเภทนี้ด้วย นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ประกอบการบางรายไม่มีระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ ถึงดับเพลิง ป้ายทางหนีไฟ และไฟฉุกเฉิน เนื่องจากเข้าใจว่าร้านของตนมีขนาดเล็ก ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องติดตั้งอุปกรณ์ดังกล่าว ผู้ประกอบการบางรายไม่มีการจัดทำเมนูในการให้บริการที่มีรายละเอียดที่ชัดเจนทั้งรูปแบบของการบริการ เวลาที่บริการและราคา การให้บริการ โดยมีเพียงสติ๊กเกอร์ที่ติดไว้หน้าร้านบางรายการเท่านั้น นั่นแสดงว่าผู้ประกอบการธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพในอำเภอหัวหินยังไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุขได้เท่าที่ควร หรืออาจมีการละเลยที่จะปฏิบัติ หรืออาจจะยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์ในการปฏิบัติตามมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ

การไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพของผู้ประกอบการ เช่น กรณีที่ไม่มีการจัดทำรายละเอียดที่ชัดเจนทั้งรูปแบบการบริการ เวลาที่บริการและราคาที่ให้บริการของแต่ละเมนู อาจทำให้ลูกค้าเกิดความไม่พอใจตอนเรียกเก็บค่าบริการ ความไม่พอใจของลูกค้าส่งผลให้ลูกค้านำความไม่พอใจดังกล่าวแชร์ต่อในสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้ภาพลักษณ์ของกิจการไม่ดีและอาจมีผลกระทบต่อจำนวนลูกค้าที่จะมาใช้บริการนั้นหมายถึงรายได้ที่จะลดลง ส่งผลกระทบต่อเงินทุนหมุนเวียนภายในกิจการ นอกจากนี้ อาจส่งผลต่อความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพได้ ผู้วิจัยตระหนักถึงปัญหาดังที่กล่าวมาจึงสนใจศึกษาเรื่อง การปฏิบัติตามมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพกับความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทั้งนี้เพื่อสะท้อนถึงความคิดเห็นของผู้ประกอบการธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพที่มีต่อประเด็นดังกล่าว

ซึ่งจะนำไปสู่การเสนอแนะแนวทางเพื่อให้ผู้ประกอบการได้ตระหนักถึงความสำคัญในการปฏิบัติตามมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการและเกิดความประทับใจจนกลับมาใช้ซ้ำทำให้ผู้ประกอบการมีเงินทุนหมุนเวียนในกิจการ และมีความพร้อมในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนมากยิ่งขึ้น

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

การปฏิบัติตามมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพของผู้ประกอบการธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพกับความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 221 ราย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 143 ราย ได้จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามวิธีคิดของ Taro Yamane (Yamane, 1973) ที่ช่วงความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และมีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 โดยทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากการใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่มตามอำเภอ (Cluster or Area Random Sampling) และเก็บตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเก็บเฉพาะผู้ประกอบการธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพที่อยู่ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และมีการยื่นเสียภาษีอย่างถูกต้องให้กับหน่วยงานที่กำกับดูแล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งสร้างขึ้นจากการวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี ชนิดที่มีโครงสร้าง แบบประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะของกิจการ ส่วนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ได้แก่ มาตรฐานด้านบริการ มาตรฐานด้านบุคลากร มาตรฐานด้านผลิตภัณฑ์เครื่องมือและอุปกรณ์ มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการองค์การ มาตรฐานด้านสถานที่และสิ่งแวดล้อม ซึ่งพัฒนามาจากการศึกษาของ Bulayalert &

Panriansaen (2018) Esichaikul & Chansawang (2017) ส่วนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของกิจการ ได้แก่ การเข้าถึงแหล่งเงินทุนด้วยอัตราดอกเบี้ยต่ำ การเข้าถึงแหล่งเงินทุนโดยใช้หลักประกันต่ำ การเข้าถึงแหล่งเงินทุนด้วยค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่ำ การเข้าถึงแหล่งเงินทุนด้วยขั้นตอนในการอนุมัติเงินกู้มีความรวดเร็ว การเข้าถึงแหล่งเงินทุนด้วยความพร้อมตามหลัก 5C (Character, Capital, Capacity, Collateral, Condition) ซึ่งพัฒนามาจากการศึกษาของ Prasong et al. (2022) ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะแบบปลายเปิด

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมในการใช้ภาษา นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา มีค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) อยู่ในช่วง 0.69–1.00 ซึ่งคุณภาพของข้อคำถามมีมากกว่า 0.50 แสดงให้เห็นว่าข้อคำถามของแบบสอบถามมีความเที่ยงตรงและสามารถนำไปใช้ได้ (Hair et al., 2010) จากนั้นทำการทดสอบ (Try Out) กับผู้ประกอบการธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้จำนวน 30 ราย เพื่อใช้ในการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.98 ซึ่งอยู่ในระดับมากกว่า 0.70 แสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อมั่นสูง สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้ (Hair et al., 2006)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Method) โดยแบ่งลักษณะของการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือเก็บตัวอย่างจากผู้ประกอบการธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพ ที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 143 ราย 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมจากงานวิจัย บทความ สิ่งตีพิมพ์ วารสาร เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับเรื่องมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะของกิจการของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
3. ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของกิจการ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
4. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพกับความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของกิจการ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple regression analysis OLS)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะของกิจการของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 143 ราย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดดำเนินการมา 6–10 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.5 ขนาดพื้นที่ใช้สอยของกิจการ 200–300 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 44.9 แหล่งเงินทุนเริ่มแรกของกิจการเป็นเงินทุนของตนเองและครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 76.4 ประกอบกิจการในรูปแบบของบุคคลธรรมดา คิดเป็นร้อยละ 84.3 ซึ่งส่วนใหญ่มีจำนวนพนักงานน้อยกว่า 5 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 และมีเครื่องมือและอุปกรณ์ จำนวน 10–20 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 42.7

ผู้วิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพกับความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของกิจการ โดยตอบวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพของผู้ประกอบการธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยผลการศึกษาปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติตามมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ

ข้อ	การปฏิบัติตามมาตรฐาน สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น		
		n = 143		ระดับ
		$\bar{X}$	SD	
1	มาตรฐานด้านบริการ	4.14	0.46	มาก
2	มาตรฐานด้านบุคลากร	4.33	0.61	มากที่สุด
3	มาตรฐานด้านผลิตภัณฑ์เครื่องมือและอุปกรณ์	4.33	0.67	มากที่สุด
4	มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการองค์การ	4.05	0.76	มาก
5	มาตรฐานด้านสถานที่และสิ่งแวดล้อม	4.34	0.84	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.24	0.56	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$, $SD = 0.56$) เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ มาตรฐานด้านสถานที่และสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.34$, $SD = 0.84$) รองลงมา คือ มาตรฐานด้านผลิตภัณฑ์เครื่องมือและอุปกรณ์ และมาตรฐานด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.33$, $SD = 0.67$) ตามลำดับ สำหรับค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มาตรฐานด้านบริการ ($\bar{X} = 4.14$, $SD = 0.46$) และมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการองค์การ ($\bar{X} = 4.05$, $SD = 0.76$) ตามลำดับ

2. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยผลการศึกษาปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

ข้อ	การปฏิบัติตามมาตรฐาน สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น		
		n = 143		ระดับ
		$\bar{X}$	SD	
1	กิจการจะเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้หากสถาบันการเงินคิดอัตราดอกเบี้ยต่ำ	4.08	1.08	มาก
2	กิจการจะเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้หากสถาบันการเงินใช้หลักประกันต่ำ	4.04	1.00	มาก
3	กิจการจะเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ หากสถาบันการเงินมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่ำ	4.07	1.07	มาก
4	กิจการจะเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้หากสถาบันการเงินมีขั้นตอนในการอนุมัติเงินกู้ที่รวดเร็ว	4.07	1.05	มาก
5	กิจการจะเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ หากสถาบันการเงินลดหย่อนมาตรการความพร้อมตามหลัก 5 C ประกอบด้วย Character (บุคลิก ลักษณะและความตั้งใจจริงของผู้กู้)/ Capital (เงินทุนของเจ้าของกิจการหรือผู้ถือหุ้น)/ Capacity (ความสามารถในการทำกำไรและการชำระหนี้)/ Collateral (หลักค้ำประกัน) และ Condition (สภาวะการณ์และสภาวะปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจ)	4.03	0.99	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.06	0.95	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, $SD = 0.95$) เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก ได้แก่ กิจการจะเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้หากสถาบันการเงินคิดอัตราดอกเบี้ยต่ำ ($\bar{X} = 4.08$, $SD = 1.08$) รองลงมากิจการจะเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ หากสถาบันการเงินมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่ำ ($\bar{X} = 4.07$, $SD = 1.00$) กิจการจะเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้หากสถาบันการเงินมีขั้นตอนในการอนุมัติเงินกู้ที่รวดเร็ว ($\bar{X} = 4.07$, $SD = 1.07$) นอกจากนี้กิจการจะเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้หากสถาบันการเงินใช้หลักประกันต่ำ ($\bar{X} = 4.04$, $SD = 1.00$) และกิจการจะเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ หากสถาบันการเงินลดหย่อนมาตรการความพร้อมตามหลัก 5 C ประกอบด้วย Character (บุคลิก ลักษณะและความตั้งใจจริงของผู้กู้)/ Capital (เงินทุนของเจ้าของกิจการหรือผู้ถือหุ้น)/ Capacity (ความสามารถในการทำกำไรและ

การชำระหนี้)/ Collateral (หลักค้ำประกัน) และ Condition (สภาวะการณ์และสภาวะปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจ) ($\bar{X} = 4.03$, $SD = 0.99$) ตามลำดับ

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพกับความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยผลการศึกษาปรากฏตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพกับความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย ปรับมาตรฐาน		ค่าสัมประสิทธิ์ การถดถอย ปรับมาตรฐาน (β)	ค่าสถิติ ทดสอบ (t)	ระดับ นัยสำคัญ ทางสถิติ (Sig)
	B	Std. Error			
ค่าคงที่ (Constant)	-.394	.092		-4.263	.000**
มาตรฐานด้านบริการ	.258	.034	.188	7.664	.000**
มาตรฐานด้านบุคลากร	.400	.021	.388	18.736	.000**
มาตรฐานด้านผลิตภัณฑ์ เครื่องมือและอุปกรณ์	.080	.021	.084	3.873	.000**
มาตรฐานด้านการบริหารและ การจัดการองค์การ	.271	.013	.457	20.417	.000**
มาตรฐานด้านสถานที่และ สิ่งแวดล้อม	.086	.016	.114	5.344	.000**
R = .982, $R^2 = .965$, Adjusted R Square = .964, Durbin-Watson = 1.718; Sig of F = .000**					

** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

จากตารางที่ 3 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่ากับ .982 แสดงว่าตัวแปรการปฏิบัติตามมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับมาก ค่า Durbin-Watson เท่ากับ 1.718 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 2 แสดงว่าค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน นอกจากนี้เมื่อวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนจากตาราง ANOVA พบว่ามีค่านัยสำคัญน้อยกว่า .05 แสดงว่าการปฏิบัติตามมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพกับความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนมีความสัมพันธ์เป็นเส้นตรงจึงสามารถนำมาทดสอบการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณได้ เมื่อพิจารณา ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย พบว่าการปฏิบัติตามมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ด้านการบริหารและการจัดการองค์การมีอิทธิพลต่อความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนมากที่สุด ($\beta = .457$) รองลงมา คือ ด้านบุคลากร ($\beta = .388$) ด้านการบริการ ($\beta = .188$) ด้านสถานที่และสิ่งแวดล้อม ($\beta = .114$) และด้านผลิตภัณฑ์เครื่องมือและอุปกรณ์ ($\beta = .084$) ตามลำดับ ผลจากการทดสอบสมมติฐานสามารถอธิบายการให้ความสำคัญต่อความสามารถในการเข้าถึง

แหล่งเงินทุนได้เท่ากับ .965 หรือร้อยละ 96 ซึ่งสามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$Y = -.394^{**} + .258^{**} X_1 + .400^{**} X_2 + .080^{**} X_3 + .271^{**} X_4 + .086^{**} X_5$$

จากสมการพบว่าตัวแปรการปฏิบัติตามมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพทุกด้านมีผลต่อความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ประกอบด้วยด้านการบริหารและการจัดการองค์การด้านบุคลากร ด้านการบริการ ด้านสถานที่และสิ่งแวดล้อม และด้านผลิตภัณฑ์เครื่องมือและอุปกรณ์สามารถอธิบายการให้มีความสำคัญต่อความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ร้อยละ 96

อภิปรายผล

การศึกษาสามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพของผู้ประกอบการธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Bulayalert & Panriansaen (2018) พบว่าสถานประกอบการเพื่อสุขภาพในเขตกรุงเทพมหานครให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพในเขตกรุงเทพมหานครในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Esichaikul & Chansawang (2017) พบว่า สถานประกอบการสปาไทยให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าผู้ประกอบการธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพเป็นอย่างดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ประกอบการจะต้องขึ้นทะเบียนกับสาธารณสุขจังหวัดและการขึ้นทะเบียนนั้นมีข้อกำหนดที่ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพอย่างเคร่งครัด

2) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งขัดแย้งกับผลการศึกษาของ Prasong et al. (2022) พบว่า ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภายนอกของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลในจังหวัดนครศรีธรรมราชภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกัน จากผลการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการในรูปแบบของบุคคลธรรมดา แต่การศึกษาของ Prasong et al. (2022) เป็นผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการในรูปแบบห้างหุ้นส่วนจำกัด ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล และบริษัทจำกัด ผลจากการศึกษาจึงทำให้มีความแตกต่างกัน

3) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพทุกด้านมีอิทธิพลในทางบวกต่อความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ได้แก่ มาตรฐานด้านบริการ มาตรฐานด้านบุคลากร มาตรฐานด้านผลิตภัณฑ์เครื่องมือและอุปกรณ์ มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการองค์การ และมาตรฐานด้านสถานที่และสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Sengpanich (2020) Raksong (2016) พบว่า ปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้บริหารด้านการศึกษา ประสบการณ์ และความสามารถทางบริหาร มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพของผู้ประกอบการธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ในทุกด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน โดยเฉพาะมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการองค์การที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกมากที่สุด หรืออาจกล่าวได้ว่ายังผู้ประกอบการธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพมากขึ้นเท่าใด โอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนก็ยิ่งมากขึ้น

ทั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่ามาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการองค์การมีอิทธิพลต่อความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน สำหรับธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพผู้จัดการมีหน้าที่บริหารจัดการทุกอย่างในภาพรวม เช่น การบริหารคน ตั้งแต่การสรรหาพนักงานที่ผ่านการอบรมความรู้เฉพาะด้านการบริการ พิจารณาถึงบุคลิกภาพ ความสุภาพอ่อนน้อม และการเอาใจใส่ลูกค้า เป็นต้น ดังนั้นจึงควรมีการจัดฝึกอบรมให้พนักงานมีความชำนาญ และการฝึกอบรมทางด้านการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการ และเกิดความประทับใจจนกลับมาใช้บริการซ้ำ (Klunpakdee et al., 2020) แต่ถึงอย่างไรในมุมมองของผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการมองว่ากรณีผู้ประกอบการรายย่อย ธนากรพาณิชย์อาจจะไม่ปล่อยเงินกู้ ส่วนธนาคารของรัฐให้การสนับสนุนผู้ประกอบการแต่วงเงินอาจจะไม่สูงนัก (Amnuayprawit, 2016) ผู้ประกอบการต้องเตรียมความพร้อมในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน คือ การสร้างความเข้าใจในคุณสมบัติของผู้ที่มาขอสินเชื่อ เงื่อนไข และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ และต้องมีการจัดการด้านบัญชีการเงินที่ถูกต้อง ชัดเจนและเป็นปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง (Sastsara & Mekdee, 2021) โดยเฉพาะผู้ประกอบการธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพที่เป็นผู้ประกอบการรายย่อยต้องมีวินัยในการวางแผนทางการเงินและต้องปฏิบัติตามมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพอย่างเคร่งครัด เพื่อการมีโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ผู้ประกอบการธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพควรให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ อีกทั้งต้องได้รับการพัฒนาทักษะในการให้บริการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญ เพราะธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพเป็นธุรกิจบริการ ซึ่งต้องสร้างความประทับใจและความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการกลับมาใช้บริการในอนาคต

2. ผู้ประกอบการธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพควรเน้นกลุ่มผู้รับบริการภายในประเทศให้มากขึ้นไม่ว่าจะเป็นกรนวดแบบผ่อนคลายหรือการนวดแบบบำบัดก็ตาม ซึ่งหากมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ใช้ให้มีคุณภาพ และตระหนักถึงคุณภาพของการบริการเพื่อให้ผู้รับบริการประทับใจและกลับมาใช้ซ้ำจะทำให้ผู้ประกอบการมีเงินทุนหมุนเวียนที่เพียงพอและมีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้เพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาถึงผลกระทบหรือปัจจัยด้านอื่นที่มีผลต่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพ เช่น หน่วยงานภาครัฐ

2. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มาใช้บริการที่สถานบริการสปาและนวดเพื่อสุขภาพ จะได้ทราบถึงความพึงพอใจและสิ่งที่จะต้องปรับปรุง เพื่อให้เกิดความประทับใจจนกลับมาใช้บริการซ้ำ

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ปีงบประมาณ 2567

References

- Amnuayprawit, S. (2016). The Strategic Access to The Capital for Small and Medium Enterprises in Bangkok. *RMUTT Global Business and Economics Review*. 11(1), 186-199.
- Bulayalert, S. & Panriansaen, R. (2018). Service Capacity of Health Spa Establishment in Bangkok Metropolis. *The Journal of Pacific Institute of Management Science*. 5(2), 231-242.
- Department Of Health Service Support. (2023a). *List of Service Providers in Certified Health Establishments*. <https://hss.gdcatalog.go.th/th/dataset/dataset-4-2-02/resource/72834cff-c530-4a8c-8a9b-fd8579268d8d>
- Department Of Health Service Support. (2023b). *Number of Licensed Health Establishments*. https://hss.gdcatalog.go.th/th/dataset/hss_11_27/resource/4d173e85-2103-4b7a-baee-1bae5d42d6d4
- Esichaikul, R. & Chansawang, R. (2017). A Study of Potentials of SPA Businesses in Thailand. *Modern Management Journal*. 14(1), 17-31.
- Global Wellness Institute. (2021). *Wellness tourism*. <https://globalwellnessinstitute.org/what-iswellness/what-is-wellness-tourism>.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E. & Tatham, R. L. (2006). *Multivariate data analysis (6th ed.)*. Pearson Education Inc.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis (7th ed.)*. Pearson Education Inc.
- Klunpakdee, P., Sangpikul, A. & Kumsuprom, S. (2020). Thai World Class Spa Business Development in Thailand towards Sustainability. *Journal of Health Science*. 29(6), 1147-1156.

- Marketeer Team. (2020). *Spa-Massage: A Market with Tens of Thousands of Players and Another One in The Stock Market*.
<https://marketeeronline.co/archives/138860>
- Prasong, P., Ranglek, C. & Jinachan, A. (2022). The Utilization of Financial Report on Enable Access Source of Capital and Success of Registered SMEs in Nakhon Si Thammarat Province. *Journal of Management Sciences, Songkhla Rajabhat University*. 1(1), 39-55.
- Raksong, S. (2016). Accessing Funding and Problems of Community Enterprise Entrepreneurs in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. *University of the Thai Chamber of Commerce Journal*. 35(4), 84-100.
- Sastsara, S. & Mekdee, K. (2021). Accessing Funding and Problems of Community Enterprise Entrepreneurs in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. *Journal of Educational Review Faculty of Education in MCU*. 8(3), 298–313.
- Sengpanich, U. (2020). Causal Factors Affecting Operating Constraints and Access to Finance from Financial Institutions of Small and Medium Enterprises (SMEs) in Phitsanulok. *Humanities and Social Sciences Journal of Pibulsongkram Rajabhat University*. 15(1), 13-26.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. Harper & Row, Publishers, Inc.